

چگونه یک فرایند جشنواره مطهری بنویسیم؟

پاییز ۱۴۰۴

دانشگاه علوم پزشکی فسا

چرا اینجا هستیم؟

از منظر مسئولین و مدیران آموزشی:

- ▶ تلاش برای ارتقای کیفیت آموزش
- ▶ توسعه ی آموزش در دانشگاه
- ▶ ارتقای جایگاه دانشگاه در بعد آموزش

از منظر مدرس دانشگاه:

- ▶ افزایش دانش
- ▶ علاقه به آموزش دانشوران
- ▶ استفاده از تسهیلات دانش پژوهی

اهداف:

در پایان این کارگاه انتظار می رود که شرکت کنندگان بتوانند:

▶ بین مفهوم پژوهش در آموزش ، دانش پژوهی آموزشی ، آموزش دانش ورانه و فعالیت نوآرانه تمیز قائل شوند

▶ با درک صحیح از مفهوم دانش پژوهی ، یک فرایند آموزشی را اجرا و نگارش نمایند.

بسط مفهوم دانش پژوهی و فعالیت های نوآورانه:

گفته ها و ناگفته ها

برای نگارش فرایند جشنواره مطهری باید یک فعالیت دانش پژوهی انجام دهیم
برای انجام یک فعالیت دانش پژوهی باید یک طرح توسعه ای بنویسیم

سفر دانش پژوهی:

از تفکر تا تحقیق

روند شکل گیری دانش پژوهی آموزشی

Caplow and McGee(1950)

اعضای هیات علمی به عنوان مدرس استخدام می شوند اما به عنوان محقق مورد ارزشیابی قرار می گیرند

Barzun(1968)

یک معلم عالی و بزرگ از یک پژوهشگر متوسط ، پایین تر دیده می شود.

Ron Richards

اعضای هیات علمی برای اینکه ارتقا پیدا کنند راه پژوهش را در پیش می گیرند.

Carnegie Foundation

The **advancement** and **diffusion**
of **Knowledge** and **Understanding**

نخستین بار ارنست بویر مفهوم چهار گانه اسکالرشپ را مطرح کرد:

Scholarship Reconsidered:

Scholarship of discovery تولید دانش از طریق پژوهش های علمی (پژوهش اصیل)

Scholarship of Application به کاربردن دانش در حل مشکلات واقعی جامعه . نتایج تحقیقات در ایام کرونا کاربردی می گردید.

Scholarship of integration ایجاد ارتباط در یافته های پژوهشی در رشته های مختلف
مرور نظام مند مین رشته ای از نتایج چند حوزه

Scholarship of Teaching مطالعه ی نظام مند و مستندسازی فرایند آموزش و نتایج آن برای بهبود یادگیری

معیارهای ارزیابی دانش پژوهی

شش معیار زیر در ارزیابی تمام اشکال دانش پژوهی مورد استفاده قرار می گیرد:

معیارهای گلسیک:

اهداف مشخص

آمادگی کامل

روش مندی مناسب

نتایج قابل توجه

ارائه و نشر موثر

نقد و تامل نقادانه

آموزش دانش پژوهانه و دانش پژوهی آموزشی

آیا امتیاز دانش پژوهی به من تعلق می گیرد؟

آموزش دانش پژوهانه (scholarly teaching):

- ▶ یک رویکرد نظام مند و آگاهانه جهت استفاده از دانش و منابع موجود در امر آموزش
- ▶ مثال: (زمانی که استاد قبل از کلاس جدیدترین محتواها و جدیدترین متدهای آموزشی را جستجو می کند و در کلاس به کار می گیرد یک آموزش دانش پژوهانه انجام داده است.)

دانش پژوهی آموزشی (scholarship of teaching)

- ▶ فعالیت است که طی آن استاد به جامعه ی آموزشی کمک می کند تا پیشبرد دانش در عرصه آموزش آن موضوع تخصصی صورت گیرد
- ▶ مثال: (اگر استاد این دانش را در اختیار سایرین قرار دهد و به نقد بگذارد دانش پژوهی آموزشی انجام داده است)

فعالیت دانشورانه آموزشی

زمانی که یک فرایند آموزشی نوآورانه به صورت هدفمند نوشته شود و در برگیرنده اهداف شفاف ، روشمند ، مبتنی بر شواهد ، با آمادگی کافی و دارای نتایج مشخص باشد .
فعالیت دانشورانه آموزشی گفته می شود.

دانش پژوهی آموزشی

فعالیت دانشورانه ای است که علاوه بر دارا بودن چهار معیار فوق به نحو مناسبی منتشر شده و در معرض نقد دیگران قرار گرفته باشد.

درک درست از سطح نوآوری

دپارتمان آموزشی

دانشکده

دانشگاه

کشوری

بین المللی

چگونه بفهمیم نوآوری بوده است؟

بررسی زمینه و بستر

بررسی منابع و تجربیات

یک فعالیت دانش پژوهی با نوشتن یک طرح توسعه ای شروع می شود

طرح های توسعه ای چه تفاوتی با طرح های پژوهش در آموزش دارند؟

تفاوت طرح های پژوهش در آموزش با طرح های دانش پژوهی

هدف از نگارش طرح:

پاسخگویی به یک سوال آموزشی (پژوهش در آموزش)

مثال: آیا آزمون های الکترونیک می تواند در سنجش سوالات مفهومی موثر باشد؟

مقایسه نتایج آزمون کتبی با آزمون الکترونیک در سنجش سوالات مفهومی

پاسخگویی به یک نیاز آموزشی (دانش پژوهی آموزشی)

یافتن راه حل از طیف مرور متون ، مشاوره با متخصصان و...

مثال مشکل: افزایش خطای پزشکی در دستیاران

تدوین و اجرای دوره ی آموزشی ایمنی بیمار و پیشگیری از خطاهای پزشکی

سرنخ های طلایی در نگارش فرایند مطهری

احصای مشکل آموزشی با کمک گرفتن از:

نیازسنجی های آموزشی

ارزشیابی های برنامه های آموزشی

مستندات موجود و اسناد بالادستی

مطالعات و شواهد موجود (احصای مشکلات، نشان دادن اهمیت مشکل برای جلب حمایت

مسئولین و جلب نظر داور ، سطح نوآوری، انتخاب مدل مناسب برای فرایندمان)

بررسی زمینه و شرایط

.....و

تفاوت طرح های پژوهشی و دانش پژوهی آموزشی

عنوان:

دانش پژوهی آموزشی:

نشان دهنده ی گستردگی و وسعت فرایند باشد

معمولا با کلماتی چون طراحی اجرا و ارزشیابی، پیاده سازی، استقرار، طراحی مدل و.. بیان می شود

پژوهش در آموزش:

معمولا به صورت تعیین، بررسی، مقایسه و... نوشته می شود

دانش پژوهی آموزشی

- ▶ **طراحی ، اجرا و ارزیابی** آموزش پاتولوژی مبتنی بر محتوای خرد، در بستر یادگیری سیار برای دانشجویان پزشکی
- ▶ **مدیریت** توانمندسازی اساتید در طراحی سوالات آزمون پیشرفت تحصیلی با مدل برنامه درسی کرن
- ▶ **استقرار رویکرد** همتا محور در طراحی سناریوهای آموزشی مواجهه با بیماران عفونی در محیط یادگیری بالینی در مرکز آموزشی بهداشتی درمانی امام حسین (ع)
- ▶ **مدیریت و راهبری برنامه جامع** توانمندسازی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دستیار پزشکی با رویکرد هنر استادی بر اساس مدل برنامه درسی کرن

پژوهش در آموزش

▶ **بررسی** دیدگاه اعضا هیات علمی و دانشجویان در مورد پرسشنامه ارزشیابی دانشجویان از اساتید در دانشگاه علوم پزشکی فسا

▶ **مقایسه** تاثیر آموزش مراقبت از بیمار مبتلا به نارسایی قلبی با استفاده از دو روش "شبه ساز بیمار نما" و "سخنرانی" بر یادگیری دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی فسا

▶ **مقایسه** نتایج آزمون کتبی با آزمون الکترونیک در سنجش سوالات مفهومی

▶ **بررسی رابطه** سبک یادگیری و فرسوگی شغلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی فسا

سرنخ طلایی
دوم

خلاقیت در ارائه ی عنوان فرایند پیشنهادی

❖ **منطبق با مد روز باشد**

طراحی و پیاده سازی کلاس درس آناتومی به روش **یادگیری مبتنی بر تیم**

❖ **نشان دهنده ی گستردگی و وسعت فرایند باشد**

مدرسه ی تابستانی **بین المللی** سلامت عمومی ایران (IPHS) با محوریت آموزش سلامت جهانی به دانشجویان علوم پزشکی

❖ **استفاده از اسامی خاص برای نامگذاری و برندسازی برنامه**

برنامه مشاهده ی آموزش همتایان(ماه): گامی در جهت ارزشیابی تکوینی هیات علمی

سرنخ طلایی دوم:

نوشتن اهداف به صورت فرایندی:

بهتر است به یکی از شکل های زیر نوشته شود:

❖ **مراحل** و گام های انجام فرایند

❖ **اجزای مدل** زیربنایی

❖ **برونداها و پیامدهای** مورد انتظار

نمونه کاربردی (اهداف بر اساس مراحل و گام ها)

عنوان: ادغام و پیاده سازی آموزش تم های طولی هفتگانه در دوره پزشکی عمومی : گامی در جهت تحقق سند توانمندی های مورد انتظار دانش آموختگان در برنامه درسی

اهداف:

برنامه ریزی برای وارد کردن تم های طولی هفتگانه در ساختار تشکیلاتی دوره پزشکی

تدوین کوریکولوم تم های طولی هفتگانه در دوره پزشکی

آماده سازی و توانمندسازی ذینفعان برای آموزش تم های طولی هفتگانه

ارائه ی آموزش تم های طولی در طول فازهای چهارگانه

نمونه ی کاربردی (اهداف بر اساس اجزای مدل)

عنوان: طراحی و اجرای برنامه تربیت تسهیلگر و ارزشیابی عملکرد آن ها در محیط واقعی در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران بر اساس مدل کرن

اهداف:

نیازسنجی کلی و اختصاصی برنامه تربیت تسهیلگر

تعیین اهداف کلی و اختصاصی برنامه تربیت تسهیلگر

تعیین محتوا و استراتژی های آموزش دوره

ارزیابی برنامه تربیت تسهیلگر

نمونه ی کاربردی (اهداف بر اساس پیامدها و بروندها)

عنوان: طراحی ، اجرا و ارزشیابی برنامه Peer-near shadowing برای دانشجویان جدیدالورود اتاق عمل

اهداف:

تعیین انگیزش حرفه ای دانشجویان جدیدالورود اتاق عمل به رشته تحصیلی

ارتقاء شناخت شغلی دانشجویان جدیدالورود اتاق عمل نسبت به رشته تحصیلی

تعیین مشارکت دانشجویان سال بالینی در آموزش دانشجویان جدیدالورود

تعیین رضایتمندی دانشجویان

بیان مسئله

نشان دادن ابعاد دقیق یک سوال علمی موجود در جامعه ی علمی (پژوهش در آموزش)

مثال: آیا آزمون های الکترونیک می تواند در سنجش سوالات مفهومی موثر باشد؟

نشان دادن دقیق مشکل موجود در محیط آموزشی محل فعالیت تیم مجری (دانش پژوهی آموزشی)

مثال مشکل: افزایش خطای پزشکی در دستیاران

تبیین منطق زیربنایی مشکل آموزشی

تبیین ضرورت پرداختن به مشکل و اثرات آن

ارائه ی شواهد برای حمایت از اهمیت مشکل

مرور متون:

پژوهش در آموزش:

نشان دادن خلا موجود در زمینه پاسخ به سوال مورد نظر
بررسی محدودیت های مطالعات قبلی با هدف شناسایی نقص دانشی موجود

دانش پژوهی آموزشی:

نشان دادن تجربیات موجود در زمینه پاسخ به نیاز مورد نظر
باید راه حل های اثربخش برای حل مشکل از طریق مطالعات مشابه ، کسب نظرات
متخصصان و... شناسایی شوند

بررسی تجربیات و مطالعات قبلی

مقالات ژورنال های معتبر آموزش داخلی و خارجی

همایش های داخلی و خارجی آموزش پزشکی

وب سایت های مرتبط

سمینارها و جشنواره های آموزشی

اسناد بالادستی (شیوه نامه ها، دستورالعمل ها...)

گزارشات رسمی و غیر رسمی موجود در سازمان

بررسی تجربیات و مطالعات قبلی

در این مرحله یک نکته ی بسیار کلیدی است:

1- **اثبات ضرورت مشکل** با توجه به مشکلات شناسایی شده به منظور جلب حمایت و نشان دادن آمادگی

2- **تبیین سطح نوآوری** فرایند با توجه به تجربیات موجود در مطالعات

3- **تعیین مدل مناسب** برای روشمندی انجام فرایند در راستای پاسخ به مشکل

متدولوژی

پژوهش در آموزش: متناسب برای پیدا کردن پاسخ سوال آموزشی

دانش پژوهی آموزشی :

نیازی به محاسبه حجم نمونه و ارائه ی معادلات مرتبط با آن ندارد

❖ نیازی به تکمیل جدول متغیرها ندارد

❖ بر اساس یکی از مدل های آموزش پزشکی نوشته شود:

مدل های آموزش پزشکی:

❖ مدل های برنامه ریزی درسی: مدل کرن، (نیازسنجی، هدف گذاری، راهبرد و اجرا، ارزشیابی،)

❖ مدل هاردن،

❖ مدل های طراحی برنامه آموزشی: مدل ADDIE

❖ مدل های ارزشیابی: کرک پاتریک، مدل CIPP

نتایج:

پژوهش در آموزش:

ارائه ی نتایج در راستای پاسخگویی به سوال مورد نظر

دانش پژوهی آموزشی:

گزارش حداکثری زوایای مختلف پیامدهای حاصل از راه حل
به کار گرفته شده برای برطرف کردن مشکل

الزامات:

- ❖ باید نشان دهد که این تغییرات در سیستم استقرار یافته و تداوم می یابند
- ❖ ذکر دقیق گامها اهمیت زیادی دارد

طرح های حائز رتبه ی برتر کشوری در دانشگاه علوم پزشکی فسا

- ▶ ارائه و تدوین محتوای آموزشی تغذیه بالینی جهت دانشجویان دوره بالینی پزشکی عمومی
- ▶ تهیه نرم افزار ارزشیابی بالینی (ارزشیابی استاد از دانشجو و دانشجو از استاد) قابل نصب در تلفن های هوشمند با رویکرد بسته های اعتلای اخلاق حرفه ای و ارتقای ارزیابی صلاحیت بالینی
- ▶ تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه کارآموزی در شرکت های دانش بنیان برای دانشجویان دکتری تخصصی مهندسی بافت

فرایندهای برتر جشنواره دانشجویان سال 1403

- ▶ مدیریت توانمندسازی دانشجویان بهداشت، در عرصه سلامت با رویکرد اردوهای جهادی آموزش محور
- ▶ طراحی، اجرا و ارزشیابی درس «آموزش پژوهش» به روش تم طولی برای دانشجویان پزشکی با استفاده از مدل ADDIE
- ▶ اطلس راهنمای استفاده از سالن مولاژ دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی فسا
- ▶ کاربرد مدل CIIP در طراحی آزمون آسکی: تجربه ای نوین در ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری
- ▶ طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه آموزشی مواجهه زودرس بالینی برای دانشجویان مرحله علوم پایه دوره پزشکی عمومی فسا توسط همتایان

حیطه های دانش پژوهی آموزشی و جشنواره مطهری

آموزش و کلیه ی فعالیت هایی که منجر به ارتقای کیفیت یادگیری می شوند می توانند در حوزه دانش پژوهی قرار گیرند

برنامه ریزی درسی (تدوین و بازنگری برنامه درسی)

- ❖ نیازسنجی آموزشی (به گونه ای که به کارگیری نتایج آن در فرایند برنامه ریزی نشان داده شود)
- ❖ تدوین کوریکولوم درسی
- ❖ بازنگری کوریکولوم
- ❖ طراحی و اجرای برنامه های آموزش مداوم
- ❖ طراحی و اجرای برنامه های آموزش اساتید
- ❖ آموزش پاسخگو

یاددهی- یادگیری

- ❖ طراحی روشهای نوین تدریس
- ❖ نظریه های یادگیری (روش ها و الگوها)
- ❖ انگیزه ، نگرش و سبکهای یادگیری
- ❖ الگوها و مدل های تدریس
- ❖ یادگیری در گروههای بزرگ
- ❖ یادگیری در گروه کوچک
- ❖ آموزش بالینی
- ❖ یادگیری در عرصه جامعه
- ❖ یادگیری از همتایان
- ❖ بازخورد (در صورتی که مرتبط با تعاملات یاددهنده- یادگیرنده و ویژگی های خاص آنها - سبک های یادگیری و ... - باشد و منجر به بهبود کیفیت یاددهی و یادگیری شود).

ارزشیابی (داشجو، برنامه ، هیات علمی)

- ❖ ارزشیابی کمیّت یا کیفیت آموزشی اعضای هیات علمی
- ❖ ارزیابی فراگیران در عرصه های مختلف آموزشی
- ❖ تحلیل آزمون
- ❖ ارائه بازخورد
- ❖ ارزشیابی برنامه
- ❖ سنجش محیط آموزشی
- ❖ اعتباربخشی برنامه‌ای (آموزشی)
- ❖ اعتباربخشی موسسه‌ای (آموزشی)

یادگیری الکترونیک

- ❖ ارزیابی آموزش با استفاده از فناوری‌های واقعیت مجازی و واقعیت افزوده
- ❖ ارزیابی آموزش با استفاده از شبیه‌سازهای رایانه‌ای مانند بیمار مجازی
- ❖ انواع آموزش‌های ارائه شده با استفاده از فناوری همراه
- ❖ (شبیه‌سازی) Simulation
- ❖ Mobile Learning (یادگیری سیار)

تولید محصول

- ❖ فیلم آموزشی، پادکست، پویانمایی، تیزر دیجیتال، اینفوگرافی
- ❖ راهنمای مطالعه و درسنامه
- ❖ بازی سازی (اعم از بازی های فیزیکی و دیجیتال) شامل بازی های جدی یا کاربردی و بازی های آکادمیک و اورینگامی (فیزیکی و الکترونیکی)
- ❖ شبیه سازهای آموزشی شامل مدل و مولژ آموزشی (اعم از فیزیکی و مجازی)، واقعیت افزوده (AR) و واقعیت مجازی (VR)
- ❖ هولوگرام 3 بعدی-
- ❖ نرم افزارهای آموزشی
- ❖ طراحی سامانه های آموزشی
- ❖ اپلیکیشن موبایل، گجت
- ❖ ابزارهای معاینه ی تشخیصی با قابلیت استفاده آموزشی
- ❖ Study Guide
- ❖ Student text book
- ❖ Applied or Serious Games

مدیریت و رهبری آموزشی

- ❖ برنامه ریزی راهبردی (استراتژیک) و عملیاتی در آموزش علوم پزشکی
- ❖ نیازسنجی در راستای ارتقای مدیریت و رهبری آموزشی
- ❖ طراحی، اجرا و ارزشیابی فرایندهای ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی (مدیریت تغییر)
- ❖ رهبری تغییر و تحول در آموزش علوم پزشکی
- ❖ ظرفیت سازی فردی و سازمانی در راستای مدیریت و رهبری تغییرات آموزشی از جمله رایه مشاوره، راهنمایی و منتورینگ
- ❖ پیاده سازی راهکارهای ارتقای انگیزه اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارکنان در حوزه آموزش
- ❖ بکارگیری زیرساخت های فناوری اطلاعات به منظور بهینه سازی امور مرتبط با مدیریت آموزشی
- ❖ مدیریت فضا، امکانات و خدمات آموزشی
- ❖ مدیریت برنامه درسی
- ❖ استقرار نظام حمایت از دانشجویان

- ▶ انتخاب حیطة ی مناسب
- ▶ رعایت شش معیار گلاسیک

معیارهای ارزیابی فعالیت دانش پژوهی

هدفمندی

- اهداف باید واقعی و شفاف باشند
- اهداف قابل دستیابی باشند
- اهداف به انتظارات موسسه می پردازد

معیارهای ارزیابی فعالیت دانش پژوهی

آمادگی کامل

آماده سازی- علمی و اجرایی

مرور مطالعات، مشاوره و جلب حمایت
کسب اطلاعات اولیه (کارشناس آموزش، EDC و...)
استفاده از تجربیات قبلی همکاران و گروههای دیگر
مشورت با مدیر گروه جهت تامین منابع مورد نیاز

معیارهای ارزیابی دانش پژوهی

روش مندی مناسب

آیا روش به صورت شفاف و گام به گام توضیح داده شده است؟
آیا روش هم راستا با اهداف است
آیا روش را صحیح اجرا کرده است
آیا مراحل اصلی اجرا شده است؟
آیا ارزشیابی در سطوح مختلف و ذی نفعان مختلف را در نظر گرفته است؟

معیارهای ارزیابی فعالیت دانش پژوهی

نتایج قابل توجه

آیا دانش پژوه به اهداف خود دست یافته است؟
آیا روش مورد استفاده در حال توسعه و گسترش در سازمان است؟
آیا نتایج **خوب** گرفته است؟

معیارهای ارزیابی فعالیت دانش پژوهی

ارائه و نشر موثر

معرفی در جلسات گروه
معرفی در جشنواره ها و همایش های دانشگاهی
معرفی در جشنواره ها و همایش های ملی
چاپ مقاله در نشریات و مجلات

معیارهای ارزیابی فعالیت دانش پژوهی

نقد و تامل نقادانه

- ❖ در معرض نقد گذاردن در جلسه ی گروه
- ❖ داوری فرایند آموزشی (با داوری پروپوزال متفاوت است)
- ❖ نظرسنجی از کلیه ی ذی نفعان

در پناه حق
باشید.